

**Експертний висновок**  
**Міністерства фінансів України до законопроекту**  
**згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України**

**1. Назва законопроекту**

Проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення Фонду розвитку сільських територій» (реєстр. № 5584 від 28.05.2021), внесений народним депутатом України Костюком Д. С. та іншими.

**2. Завдання законопроекту**

Законопроектом пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) щодо створення Фондів розвитку сільських територій у складі спеціального фонду державного бюджету (далі – державний Фонд) та бюджетів місцевого самоврядування (далі – місцевий Фонд) як інституції, що сприятиме реалізації економічних, соціальних та інфраструктурних заходів (проектів) для поліпшення якості життя на сільських територіях в умовах вільного ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, шляхом акумуляції коштів, необхідних для фінансування таких заходів.

Також пропонується внести зміни до Земельного кодексу України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про оренду землі» в частині приведення їх окремих норм до положень законопроекту.

**3. Оцінка впливу на показники бюджетів**

Реалізація законопроекту потребуватиме додаткових витрат з державного та місцевих бюджетів, призведе до втрат надходжень та розбалансування загального фонду місцевих бюджетів.

**4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів**

Згідно з пояснювальною запискою для формування статутного капіталу Фонду розвитку сільських територій необхідно передбачити у спеціальному фонді Державного бюджету України на 2022 рік кошти в обсязі 1,2 млрд гривень. Однак джерела формування державного фонду не визначені.

У спеціальних фондах бюджетів місцевого самоврядування планується акумулювати близько 1,2 млрд грн, за рахунок:

20 відсотків орендної плати за земельні ділянки сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній та комунальній власності та розміщені на території відповідного органу місцевого самоврядування;

цільового внеску на розвиток сільських територій, що сплачується орендарями земель сільськогосподарського призначення при укладанні/поновленні договорів оренди (розмір на 1 га визначається об'єднаною територіальною громадою).



ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000A2FE2E00D1248B00

Підписувач Улютін Денис Валерійович

Дійсний з 10.11.2020 12:52:22 по 10.11.2022 12:52:22

Міністерство фінансів України



05130-10-2/18815 від 14.06.2021

Законопроектом, зокрема, пропонується внести зміни до статей 64 та 69<sup>1</sup> Кодексу, в частині перерозподілу дохідних джерел між загальним та спеціальним фондами місцевих бюджетів та спрямування до спеціального фонду місцевих бюджетів 20 відсотків орендної плати за земельні ділянки сільськогосподарського призначення, які перебувають у державній та комунальній власності.

За оцінкою Мінфіну, реалізація такої пропозиції призведе до втрат надходжень загального фонду місцевих бюджетів в обсязі 0,8 млрд грн (в умовах 2021 року).

Підпунктом 3 пункту 2 розділу II законопроекту пропонується доповнити Земельний кодекс України положеннями, згідно з якими до повноважень сільських, селищних, міських рад у галузі земельних відносин на території сіл, селищ, міст належить, зокрема, укладення з орендарями земель сільськогосподарського призначення (незалежно від форми власності) договорів про участь у розвитку сільських територій відповідної територіальної громади, який передбачає сплату відповідного цільового внеску (розмір на 1 га визначається об'єднаною територіальною громадою щорічно залежно від якості землі, не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка їх нормативної грошової оцінки) при укладанні/поновленні ними договорів оренди.

За оцінкою Мінфіну, додатковий ресурс за рахунок сплати цільових внесків на розвиток сільських територій України з урахуванням площі сільськогосподарських земель, що орендуються (2,9 млн га, за даними ДПС), середньоарифметичної нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь в Україні (22,4 тис. грн, за даними Держгеокадастру) та найменшого відсотка (0,3) становитиме близько 0,2 млрд гривень.

#### **5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття**

Реалізація законопроекту не потребуватиме фінансового забезпечення з державного та місцевих бюджетів у поточному бюджетному періоді.

#### **6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини**

Положення законопроекту не узгоджуються із чинним бюджетним законодавством.

Законопроектом пропонується створити державний Фонд та встановити, що його розмір визначається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів спеціального фонду державного бюджету. Також до джерел формування державного Фонду пропонується віднести надходження в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ тощо.

Зазначені положення законопроекту не узгоджуються з нормами частини третьої статті 29 та частини четвертої статті 30 Кодексу, якими визначено

джерела формування і напрями спрямування коштів спеціального фонду Державного бюджету України.

Частиною третьою статті 13 Кодексу встановлено, що складовими частинами спеціального фонду бюджету є доходи бюджету (включаючи власні надходження бюджетних установ), які мають цільове спрямування та видатки бюджету, що здійснюються за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету (у тому числі власних надходжень бюджетних установ).

Оскільки кошти спеціального фонду державного бюджету мають виключно цільове призначення, мають бути встановлені конкретні джерела формування державного Фонду.

Також Верховною Радою України прийнято Закон України від 17.09.2020 № 907-ІХ «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», яким виключено статтю 69 Кодексу.

Законопроектом визначено, що місцевий Фонд є складовою частиною бюджету розвитку бюджетів місцевого самоврядування. При цьому зміни до частин першої та другої статті 71 Кодексу, якими визначено надходження та витрати бюджету розвитку місцевих бюджетів, не вносяться. Натомість джерела формування надходжень місцевого Фонду законопроектом віднесено до спеціального фонду місцевих бюджетів (стаття 69<sup>1</sup> Кодексу).

Крім того слід зауважити, що кошти бюджету розвитку місцевих бюджетів спрямовуються, зокрема, на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання інвестиційних проектів, будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства, розвиток дорожнього господарства, придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; оновлення матеріально-технічної бази комунальних закладів охорони здоров'я, комп'ютеризацію та інформатизацію закладів загальної середньої освіти і комунальних закладів охорони здоров'я тощо.

Тому створення окремого Фонду розвитку сільських територій у складі бюджету розвитку місцевих бюджетів по своїй суті не має змісту, а питання може вирішуватись шляхом розширення переліку надходжень до бюджету розвитку місцевих бюджетів.

Частиною другою статті 76 Кодексу пропонується доповнити нормою щодо визначення у рішенні про місцевий бюджет у складі спеціального фонду обсягу місцевого Фонду, а у разі його недостатності для співфінансування програм і проектів, що передбачається реалізовувати за рахунок залучення коштів державного Фонду, передбачати додаткові обсяги співфінансування з місцевих бюджетів. Оскільки згідно зі статтею 13 Кодексу усі доходи спеціального фонду мають цільове спрямування, джерела для реалізації запропонованої норми відсутні.

Крім того, законопроект не містить положень щодо звітування про надходження і використання коштів Фондів (зміни до статей 59 та 61 Кодексу), внаслідок чого може бути порушено методологічну цілісність положень Кодексу.

На цей час в рамках реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади завершено процес формування адміністративно-територіального устрою базового рівня. Згідно із Законом України від 16.04.2020 № 562-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад» та розпоряджень Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 №№ 707-р – 730-р затверджено території територіальних громад, у яких 25 жовтня 2020 року відбулися перші місцеві вибори.

З урахуванням зазначеного, на базовому рівні адміністративно-територіального устрою створено територіальні громади, в той час як поняття «об'єднана територіальна громада» не застосовується.

Також законопроектом передбачається направити кошти Фонду на мережі інтернет, розвиток сільського туризму та послуг гостинності в сільській місцевості, в той час як пунктом 2 Прикінцевих положень Закону України від 31.03.2020 № 552-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» таких напрямів не визначено.

#### **7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту**

Проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення Фонду розвитку сільських територій» не підтримується.

**Перший заступник Міністра  
фінансів України**

**Денис УЛЮТІН**